

Història de la filosofia

Sèrie 5

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

Doncs bé, què soc jo, ara que suposo que hi ha algú extremament poderós i, si goso dir-ho, maliciós i astut, que dedica totes les seves forces i totes les seves arts a enganyar-me? Puc estar segur de tenir cap de les coses que acabo d'atribuir a la naturalesa corporal? Em deturo a pensar-hi amb atenció, les passo i repasso totes en el meu esperit i no en trobo cap que pugui dir que em pertanyi. No és necessari que m'aturi a enumerar-les. Passem, doncs, als atributs de l'ànima i vegem si n'hi ha cap que em pertanyi. Els primers fan referència a nodrir-me i caminar; i si és veritat que no tinc cos, també serà veritat que no puc caminar ni alimentar-me. Un altre és percebre amb els sentits, però tampoc no és possible percebre amb els sentits sense cos. A més que altres vegades ja he cregut percebre amb els sentits moltes coses mentre dormia que, en despertar-me, he hagut de reconèixer que veritablement no les havia percebut. Un altre és pensar. I aquí sí que trobo que el pensament és un atribut que em pertany: és l'únic que no es pot separar de mi. *Jo soc, jo existeixo*: cert, però, durant quant de temps? Tant de temps com penso, perquè podria ser que, si deixés de pensar, deixés alhora de ser o existir. Ara no admeto res que no sigui necessàriament vertader: no soc, doncs, parlant amb propietat, sinó una cosa que pensa, és a dir, un esperit, un enteniment o una raó, que són termes amb un significat que abans desconeixia. Soc, doncs, una cosa vertadera, que existeix veritablement. Però, quina cosa? Ja ho he dit: una cosa que pensa.

René DESCARTES. *Meditacions metafísiques*, II

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]
2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents:
[1 punt]
 - a) «naturalesa corporal»
 - b) «necessàriament vertader»

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text i les raons de René Descartes per a fer aquesta afirmació en aquest punt de les *Meditacions metafísiques*: «Ara no admeto res que no sigui necessàriament vertader: no soc, doncs, parlant amb propietat, sinó una cosa que pensa [...]» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Descartes que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

4. Compareu la concepció antropològica de Descartes (la seva concepció de què és un ésser humà) amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]

5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Només si assumeixo que hi ha un Déu benivolent que no permetria que jo estigués totalment confós i enganyat en allò que crec, em serà possible respondre al dubte escèptic següent: “Com saps tu que el món no va començar a existir ahir, contenint ja uns suposats fòssils i tot de llibres suposadament escrits fa molt temps? Tots nosaltres vam començar a existir ahir dotats ja amb tota una sèrie de creences i de suposats records, però l'univers existeix només des d'ahir a les sis de la tarda”.» Responneu d'una manera raonada.
[2 punts]

OPCIÓ B

Em direu que aquesta hipòtesi sembla els ferments de la rebel·lió freqüent, a la qual cosa jo us respondré:

[...]

Aquestes revolucions no es produeixen pas arran del menor senyal de desgovern en els afers públics. El poble està disposat a tolerar greus errors per part de qui governa, moltes lleis equivocades i inoportunes i totes les relliscades de la feblesa humana sense murmurar ni revoltar-se, però si una llarga sèrie d'abusos, prevaricacions i artificis, tots dirigits a un mateix fi, li posen en evidència que se l'està enganyant, i la gent s'adona de qui els sotmet i cap a on se'ls mena, aleshores no serà gens estrany que el poble es desvetlli i faci tots els possibles per a posar la llei en mans de qui li pugui garantir que perseguirà els fins per als quals el govern havia estat erigit. Quan no s'assoleixen aquests fins, els governs que es fonamenten en noms antics i rituals pomposos no són pas millors, sinó molt pitjors que l'estat de natura o l'anarquia, perquè els inconvenients són igualment greus i immediats, i en canvi el remei és més llunyà i difícil.

John LOCKE. *Segon tractat sobre el govern civil*, capítol XIX

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]
a) «prevaricacions»
b) «anarquia»
3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Locke, de la frase següent del text: «aleshores no serà gens estrany que el poble es desvetlli i faci tots els possibles per a posar la llei en mans de qui li pugui garantir que perseguirà els fins per als quals el govern havia estat erigit». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Locke que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]
4. Compareu la concepció de Locke sobre què és el que dona legitimitat a un govern amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «És legítim que els ciutadans es revoltin contra un govern quan creuen que aquest incompleix clarament i de forma reiterada les seves funcions.» Responeu d'una manera raonada.
[2 punts]

Institut
d'Estudis
Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés